

Monumentnummer*: 529469

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **18 september 2006**
Kadaster deel/nr **82802/170**

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Kollum	Noardeast-Fryslân	Fryslân

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Kollum	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Kollum	B			1716
Kollum	B			1654

Omschrijving**

Omschrijving

Het VOORTERREIN bestaat tegenwoordig in een tuin met enkele monumentale kastanjes en eiken en enige oudere struiken (onder meer buxus). Een pad (gele klinkers) leidt met een bocht van het toegangshek naar de hoofdingang, alwaar het zich verbreedt en naar achteren doorloopt. Oorspronkelijk was sprake van een voorplein - de inrichting hiervan is echter niet bekend. Dit plein heeft voor de Tweede Wereldoorlog plaats gemaakt voor de huidige aanleg. ACHTERTERREIN met Roodbaardaanleg, bestaande in (het restant) van een grote vijver met brug, (gras)perken, halfverharde slingerpaden, monumentale beplanting en verrassende doorzichten. Oorspronkelijke situatie. De oorspronkelijke aanleg bestond in een S-vormige slingervijver met twee golvende bruggen met rustieke houten leuningen. Verder waren er twee priëlen - een voor en een achter in de aanleg -, een moestuin, een appelhof, een broeikas met broeibakken, een hoenderpark en een tuinmanswoning. Alles gelegen op een voor een groot gedeelte door een waterloop omsloten terrein. Binnen de aanleg een afwisseling van slingerpaden en perken; het geheel gestoffeerd met bomen en struiken. Huidige situatie. Het voorste gedeelte van de aanleg is vrij open. Dit om vanuit het huis vrij uitzicht over de tuin te hebben en vanuit de tuin optimaal te kunnen genieten van het zicht op het huis en de weerspiegeling daarvan in de vijver. Om dit effect te versterken zijn de randen met boomgroepen beplant waardoor de tuin het voor Roodbaard kenmerkende besloten karakter krijgt. Binnen die beslotenheid slingeren onverharde enigszins bollende paden, met een systeem van waterafvoer via putten, zich rondom de waterpartij en de grillig gevormde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

perken. In combinatie met speels aangeplante boom- en heestergroepen ontstaan zo verrassende zichten binnen de aanleg en op het huis. De belangrijkste daarvan is de zichtlijn van het huis over de vijver naar het achterste deel van de aanleg. Over het smalste stuk van de waterpartij ligt een brug, vanwaar de wandelaar een blik is vergund op het huis en de weerspiegeling daarvan in het water. De brug wordt aan oostzijde begeleid door een treures, aan westzijde door een inmiddels zeer monumentale moerascipres. Voor het overige bestaat de houtopstand ondermeer uit eik, kastanje, beuk, es, linde, iep, populier, wilg, lariks, acacia, noot en plataan. Welke soorten tot het oorspronkelijke sortiment hebben behoord is bij ontbreken van een plantlijst niet bekend. Gebruikelijk bij de ontwerpen van Roodbaard, die zijn plantmateriaal onder meer betrok van de Friese firma's Wybren Krijns uit Joure en O.T. Bosgra uit Bergum, waren in elk geval één- en meerjarigen voor de perken, een exoot als de moerascipres en inheemse soorten als eik, (rode, groene en treur)beuk, (treur)es, (rode)kastanje, iep, linde, populier, lariks, acacia en plataan. Op grond van hun leeftijd moeten de moerascipres en diverse beuken, eiken en linden uit de tijd van aanleg dateren. De keuze van het sortiment werd in belangrijke mate bepaald door vorm, bladkleur en -verkleuring, periode van bladverlies en plaats binnen de compositie. De huidige houtopstand is voor een deel aan verjonging toe. Het terrein kent een grote verscheidenheid aan stinzenplanten.

Waardering

Historische tuin- en parkaanleg in landschapsstijl, van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en de tuinhistorische waarde. De aanleg:

- is van belang vanwege de ouderdom;
- is van belang als representatief voorbeeld van een deels in structuur, deels in detail gaaf bewaard gebleven aanleg in landschapsstijl;
- is, ondanks de latere inkorting, van belang als kenmerkend eerste helft 19de-eeuws tuinontwerp dat op grond van stijlkenmerken aan L.P. Roodbaard wordt toegeschreven;
- is van belang vanwege de aanwezigheid van solitaire en boomgroepen uit de tijd van de aanleg;
- is van belang vanwege de functioneel/ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van het complex;
- heeft ensemblewaarde vanwege de harmonieuze samenhang tussen de samenstellende onderdelen;
- is van belang vanwege haar ruim teruggerooide ligging binnen de vrijwel gesloten gevelwand van de Voorstraat.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument